

ประโยค ป.ธ. ๓
สัมพันธ์ไทย
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๔

คสฺส (กปิลคสฺส) ปรียคฺคิ นิสฺสาย มหาปริวารโ ปริวารํ นิสฺสาย ลาโก
อุทปาที๑ โส พาสุสงฺจมเทน มตฺโต ลากตณฺหาย อภิกฺขโ อติปณฺชิตมานิตาย
ปเรหิ วุคฺคํ กปฺปิยํปี อกปฺปิยนฺติ วทติ อกปฺปิยํปี กปฺปิยนฺติ สาวชฺชํปี
อนวชฺชนฺติ อนวชฺชํปี สาวชฺชนฺติ๑ โส เปสเลหิ ภิกฺขุหิ มา อาวุโส
กปิล เอรํ อวจาติ วตฺวา รมมณฺจ วินยณฺจ ทสฺเสตฺวา โอวทียมาโนปี
คฺมุเห ก็ ชานาถ วิตฺตมฺภูจิสทิสาดิอาทีนํ วตฺวา ภิกฺขุ ขุํเสนฺโต วมฺเภนฺโต
วิจฺรติ๑ อถคฺสฺส ภาตุ โสธนคฺคเณรคฺสฺสาปี ภิกฺขุ เอตมคฺคํ อาโรเจสุํ๑ โสปี นํ
อุปสงฺกมิตฺวา อาวุโส กปิล คฺมุหาทิสานํ หิ สมฺมาปฺปฏิปคฺติ สาสนคฺส อายุ
นาม คฺสฺมา สมฺมาปฺปฏิปคฺติ ปหาย กปฺปิยาทีนํ ปฺปฏิพาหนฺโต มา เอรํ
อวจาติ โอวทีย๑ โส คฺสฺสาปี วจนํ นาทีย๑ เอรํ สนฺเตปี นํ เถโร
ทฺวิคฺคิตฺกขคฺคํ โอวทิตฺวา โอวาทํ อคฺคณฺหนตฺตํ นายนํ มม วจนํ กโรตฺตีติ ฉตฺวา
เตนหาวุโส ปณฺณายิสฺสสสิ สเกน กมฺเมนาติ วตฺวา ปกฺกามิ๑ ตโต ปฏฺฐาย
นํ อณฺเณปี เปสลา ภิกฺขุ ฉทฺททฺยีสฺสุ๑

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๓ สัมพันธ์ไทย

๑. มหาปริวาริ สยกคฺตา ใน อุทปาที ๑ อาชฺยาตบถ กตฺตฺวาจก คตฺส วิเสสน ของ กปิลสฺส ๑ สามีสมฺพนฺธ* ใน ปรียคฺตึ ๑ อวฺตุตกมฺม ใน นิสฺสาเย ๑ เหตุ ใน อุทปาที, ลาโก สยกคฺตา ใน อุทปาที ๑ อาชฺยาตบถ กตฺตฺวาจก ปรีวาริ อวฺตุตกมฺม ใน นิสฺสาเย ๑ เหตุ ใน อุทปาที ๑

โส วิเสสน ของ กปิโล ๑ สยกคฺตา ใน วทตี สึบถ กิริยาสิบถ อาชฺยาตบถ กตฺตฺวาจก พาหุสจฺจมเทน กรณ ใน มตฺโต ๑ กึตฺติ อภิกฺโกโต กึตฺติ วิเสสน ของ กปิโล ลากตฺตฺนฺหาเย อนภินิตกคฺตา ใน อภิกฺโกโต อติปณฺจติตมานิตาย เหตุ ใน วทตี สึบถ ปเรหิ วิเสสน ของ ชเนหิ ๑ อนภินิตกคฺตา ใน วุตฺตํ ๑ กึตฺติ กปฺปิยํ กึตฺติ วิเสสน ของ วตฺถุ ๑ อวฺตุตกมฺม ใน วทตี ปี สึคฺคฺท* อเปกฺขจฺจล เข้ากับ กปฺปิยํ, อกปฺปิยํ, สาวชฺชํ และ อนวชฺชํ (หรือสัมพันธ์ว่า ปี สึคฺคฺท วาทยสมฺมจฺจยจฺจล* เข้ากับ ปเรหิ วุตฺตํ กปฺปิยํ อกปฺปิยนฺติ วทตี, อกปฺปิยํ กปฺปิยนฺติ วทตี, สาวชฺชํ อนวชฺชยนฺติ วทตี และ อนวชฺชํ สาวชฺชยนฺติ วทตี) อกปฺปิยํ สรูป ใน อิติ ๑ ศัพท์ อาการ ใน วทตี,

(ปเรหิ วิเสสน ของ ชเนหิ ๑ อนภินิตกคฺตา ใน วุตฺตํ ๑ กึตฺติ) อกปฺปิยํ กึตฺติ วิเสสน ของ วตฺถุ ๑ อวฺตุตกมฺม ใน วทตี กปฺปิยํ สรูป ใน อิติ ๑ ศัพท์ อาการ ใน วทตี, (ปเรหิ วิเสสน ของ ชเนหิ ๑ อนภินิตกคฺตา ใน วุตฺตํ ๑ กึตฺติ) สาวชฺชํ กึตฺติ วิเสสน ของ กมฺม ๑ อวฺตุตกมฺม ใน วทตี อนวชฺชํ สรูป ใน อิติ ๑ ศัพท์ อาการ ใน วทตี, (ปเรหิ วิเสสน ของ ชเนหิ ๑ อนภินิตกคฺตา ใน วุตฺตํ ๑ กึตฺติ) อนวชฺชํ กึตฺติ วิเสสน ของ กมฺม ๑ อวฺตุตกมฺม ใน วทตี สาวชฺชํ สรูป ใน อิติ ๑ ศัพท์ อาการ ใน วทตี ๑

* สัมพันธ์เป็น สมุทธาน ใน อุทปาที ก็ได้

๒ สัมพันธ์ ปี ศัพท์ อเปกฺขจฺจล เข้าที่ละศัพท์ ตามลำดับก็ได้

๓ ปี, อปี ศัพท์ ใช้ในอรรถหลายอย่าง เช่น สมฺมจฺจยฺจล (และวิกฺปปีตถะ), ปฺจณนิตถะ, อเปกฺขจฺจล, สัมภวานนิตถะ และ ครหิตถะ

โส วิเสสน ของ กปีโล ๆ สยกคฺตา ใน วิจรติ ๆ อาขุยาตบท กคฺตฺวาจก เปสเลหิ วิเสสน ของ ภิกฺขุหิ ๆ อนภินิตกคฺตา ใน โอวทิตฺยาโน “อาวโส วิเสสน ของ กปีล ๆ อาลปน คฺวํ สยกคฺตา ใน อวจ มา ศัพท์ ปฏิเสธ ใน อวจ ๆ อาขุยาตบท กคฺตฺวาจก เอวํ กิริยาวิเสสน ใน อวจ อิติ ศัพท์ อาการ ใน วคฺวา ๆ ปุพฺพกาลกิริยา ใน ทสฺเสตฺวา ฌมฺมํ กิ์ติ วินยํ กิ์ติ อวฺตุตคกมฺม ใน ทสฺเสตฺวา จ สองศัพท์ ปทสมฺมจฺยคฺตฺล เข้ากับ ฌมฺมํ และ วินยํ ทสฺเสตฺวา ปุพฺพกาลกิริยา ใน โอวทิตฺยาโน ๆ อพฺภนฺตฺรกิริยา ของ กปีโล ปีศัพท์ อเปกฺขคฺตฺล เข้ากับ โอวทิตฺยาโน

“คฺมฺเห สยกคฺตา ใน ชานาถ ๆ อาขุยาตบท กคฺตฺวาจก ก็ อวฺตุตคกมฺม ใน ชานาถ, คฺมฺเห สยกคฺตา ใน อคฺตฺล ๆ อาขุยาตบท กคฺตฺวาจก วิตฺตมฺมฺภูจิสทิสฺสา วิกิตฺกคฺตา ใน อคฺตฺล อิติ ศัพท์ สรฺูป ใน อาทีนฺนิ วจนานฺนิ อาทีนฺนิ วิเสสน ของ วจนานฺนิ ๆ อวฺตุตคกมฺม ใน วคฺวา ๆ ปุพฺพกาลกิริยา ใน วิจรติ- ภิกฺขุ อวฺตุตคกมฺม ใน จุ้เสนฺโต และ วมฺเภนฺโต จุ้เสนฺโต กิ์ติ วมฺเภนฺโต กิ์ติ อพฺภนฺตฺรกิริยา ใน วิจรติ ๆ

อด กาลสคฺตฺมฺมฺใน ใน อาโรเจสุํ ภิกฺขุ สยกคฺตา ใน อาโรเจสุํ ๆ อาขุยาตบท กคฺตฺวาจก อสฺส วิเสสน ของ กปีลสฺส ๆ สามีสมฺพนฺธ ใน ภาตฺล ๆ วิเสสน ของ โสธนคฺเตรสฺส ๆ สมฺปทาน ใน อาโรเจสุํ อปี ศัพท์ อเปกฺขคฺตฺล เข้ากับ โสธนคฺเตรสฺส เอคํ วิเสสน ของ อคฺถํ ๆ อวฺตุตคกมฺม ใน อาโรเจสุํ ๆ

โส วิเสสน โสธนคฺเตโร ๆ สยกคฺตา ใน โอวทิตฺย ๆ อาขุยาตบท กคฺตฺวาจก ปีศัพท์ อเปกฺขคฺตฺล เข้ากับ โส นํ วิเสสน ของ กปีลํ ๆ อวฺตุตคกมฺม ใน อุปลงฺกมิตฺวา ๆ ปุพฺพกาลกิริยา ใน โอวทิตฺย

* อาจารย์บางท่าน สัมพันธ์ วคฺวา เป็น ปุพฺพกาลกิริยา ใน จุ้เสนฺโต และ วมฺเภนฺโต

“อาวโส วิเสสน ของ กปีล ๑ อาลปน หิ ศัพท์ วาภยารมภ
 สมมาปฏิปคฺติ สยกคฺตา ใน โหติ ๑ อาชฺยาคบท กคฺตฺวาจก คฺมุหาคิสาณํ
 วิเสสน ของ ภิกฺขุณฺ ๑ ภาวาคิสมฺพนฺธ ใน สมมาปฏิปคฺติ สาสนสฺส
 สามีสมฺพนฺธ ใน อายุ ๑ วิคฺติกคฺตา ใน โหติ นามศัพท์ สยฺฉนฺนาชฺคก เข้ากับ อายุ,

คฺสฺมา เหตุ ใน อวจ คฺวํ สยกคฺตา ใน อวจ ๑ อาชฺยาคบท กคฺตฺวาจก
 สมมาปฏิปคฺติ อวคฺตคฺมฺม ใน ปหาย ๑ ปุพฺพกาลกิริยา ใน อวจ^๔ กปฺปียาทีนํ
 วิเสสน ของ วคฺตฺตฺนํ ๑ อวคฺตคฺมฺม ใน ปฏิพาหนฺโต ๑ อพฺภนฺตรกิริยา ใน
 อวจ มา ศัพท์ ปฏิเสธนคฺตฺถ เหวํ กิริยาวิเสสน ใน อวจ อิติ ศัพท์ อาการ ใน
 โอวทํ ๑

โส วิเสสน ของ กปีโล ๑ สยกคฺตา ใน อาทายิ น ศัพท์ ปฏิเสธ ใน
 อาทายิ ๑ อาชฺยาคบท กคฺตฺวาจก คฺสฺส วิเสสน ของ โสธนคฺเตรสฺส ๑
 สามีสมฺพนฺธ ใน วจฺนํ อปี ศัพท์ อเปกฺขคฺตฺถ เข้ากับ คฺสฺส วจฺนํ อวคฺตคฺมฺม
 ใน อาทายิ ๑

เถโร สยกคฺตา ใน ปกฺกามิ ๑ อาชฺยาคบท กคฺตฺวาจก เหวํ วิเสสน
 ของ ภาวะ ๑ ลกฺขณ ใน สนฺเต ๑ ลกฺขณกิริยา ปี ศัพท์ อเปกฺขคฺตฺถ เข้ากับ
 สนฺเต นํ วิเสสน ของ กปีลํ ๑ อวคฺตคฺมฺม ใน โอวทํคฺวา ทฺวิกฺขคฺตฺถ กิริยาวิเสสน
 ใน โอวทํคฺวา ๑ ปุพฺพกาลกิริยา ใน ฉคฺวา โอวาทํ อวคฺตคฺมฺม ใน
 อคฺคณฺหนตฺ ๑ วิเสสน ของ กปีลํ ๑ อวคฺตคฺมฺม ใน ฉคฺวา

“อัย วิเสสน ของ ภิกฺขุ ๑ สยกคฺตา ใน กโรติ น ศัพท์ ปฏิเสธ ใน
 กโรติ ๑ อาชฺยาคบท กคฺตฺวาจก มม สามีสมฺพนฺธ ใน วจฺนํ ๑ อวคฺตคฺมฺม ใน
 กโรติ อิติศัพท์ อาการ ใน ฉคฺวา ๑ ปุพฺพกาลกิริยา ใน วคฺวา “อาวโส อาลปน
 เตนหิ ศัพท์ วิคฺตฺติปฏิรูปก คฺวํ สยกคฺตา ใน ปณฺณายิสฺสสิ ๑ อาชฺยาคบท

^๔ หรือสัมพันธ์ว่า ปหาย ปุพฺพกาลกิริยา ใน ปฏิพาหนฺโต ... ปฏิพาหนฺโต อพฺภนฺตรกิริยา ของ คฺวํ ...

กตตุวจาก สเคน วิเสสน ของ กมุเมน ๆ กรณ ใน ปณณายิสฺสสิ อิติ ศัพท์
อาการ ใน วตฺวา ๆ ปุพฺพกาลกิริยา ใน ปกฺกามิ ๆ

ภิกฺขุ สยกตฺตา ใน ฉทฺทยีสฺสุ ๆ อาชฺชยตบฺท กตฺตุวจาก ตโต วิเสสน
ของ กาลโต ๆ อปาทาน ใน ปฏฺจาย ๆ กิริยาวิเสสน ใน ฉทฺทยีสฺสุ นํ วิเสสน
ของ กปิลํ ๆ อวุตตกมฺม ใน ฉทฺทยีสฺสุ อณฺเณ กิตี เปสฺตา กิตี วิเสสน ของ
ภิกฺขุ ปี ศัพท์ อเปกฺขตฺถ เข้ากับ อณฺเณ ๆ

พระปิฎกโกศล มโนกรो วัดปากน้ำ
สนามหลวงแผนกบาลี

สัมพันธ์
ตรวจแก้.